

KAP-KL

Information om tjänstepensions- avtalet

För dig som
är född 1985
eller tidigare och
är anställd i
kommun och
landsting

Bra och trygga arbetsvillkor för dig som arbetar inom offentlig sektor

Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR) är en uppdragsstyrd förhandlingsorganisation för 14 fackförbund inom offentlig sektor. Tillsammans med förbunden arbetar vi för att du som medlem ska ha bra och trygga arbetsvillkor.

Inom OFR samarbetar medlemsförbunden i gemensamma frågor samtidigt som de behåller en stark självständighet.

På uppdrag av och tillsammans med OFRs kommunala förbundsområden förhandlar vi fram de tjänstepensionsavtal som beskrivs i den här broschyren.

OFRs förbundsområden inom kommunala sektorn är Allmän kommunal verksamhet, Hälso- och sjukvård samt Läkare jämte i förbundsområdena ingående organisationer, Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd.

De förbund som berörs av tjänstepensionsavtalen:

Lärarförbundet

www.lararforbundet.se

www.vision.se

www.vardforbundet.se

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

www.lr.se

Akademikerförbundet SSR

www.akademssr.se

www.slf.se

www.ledarna.se

www.fysioterapeuterna.se

www.teaterforbundet.se

OFR | Offentliganställdas
Förhandlingsråd

www.ofr.se

Din framtida pension

Tjänstepensionen är den del av pensionen som din arbetsgivare betalar in åt dig och har stor betydelse för din framtida ekonomi.

I den här skriften kan du ta del av innehållet i din kollektivavtalade tjänstepension. Informationen har tagits fram av OFR i samarbete med de kommunala medlemsförbunden.

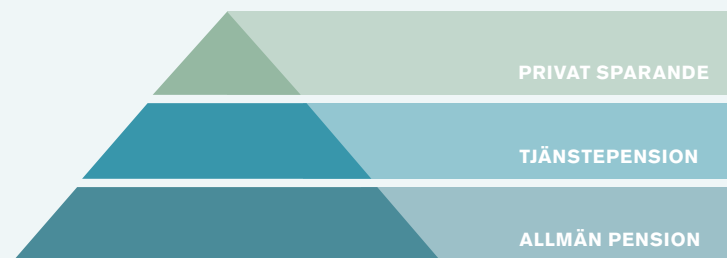
Har du frågor om ditt tjänstepensionsavtal som du inte får svar på här, kan du alltid kontakta din fackliga organisation.

FAKTA OM DIN PENSION

Det finns två tjänstepensionsavtal för kommun- och landstingsanställda; KAP-KL (KollektivAvtalad Pension) och AKAP-KL (Avgiftsbestämd KollektivAvtalad Pension). Även vissa privata arbetsgivare har valt att erbjuda samma avtal.¹

KAP-KL gäller som huvudregel dig som är född 1985 och tidigare² och AKAP-KL för dig som är född 1986 och senare.

Utöver din tjänstepension har du allmän pension enligt lag. Den allmänna pensionen får du på inkomster upp till 435 750 kr per år (7,5 inkomstbasbelopp, 2015). Tjänstepensionen kompletterar den allmänna pensionen men ger dig också pension på högre inkomster som du inte får allmän pension för. Med högre inkomster menas belopp över 435 750 kr.

Det är inkomster som till exempel fast lön, semesterlön och semesterersättning, ersättning för fyllnadstids- och övertidsarbete, tillägg för obekvämt arbetstid, jour- och beredskapsersättning och fasta lönetillägg som är grund för tjänstepension. Lönebortfallet vid sjukdom och föräldraledighet ger dig också tjänstepension, liksom lönebortfall vid fackliga förtroendeuppdrag under vissa förutsättningar.

Bra att veta om inkomstbasbeloppet (2015 års nivåer)

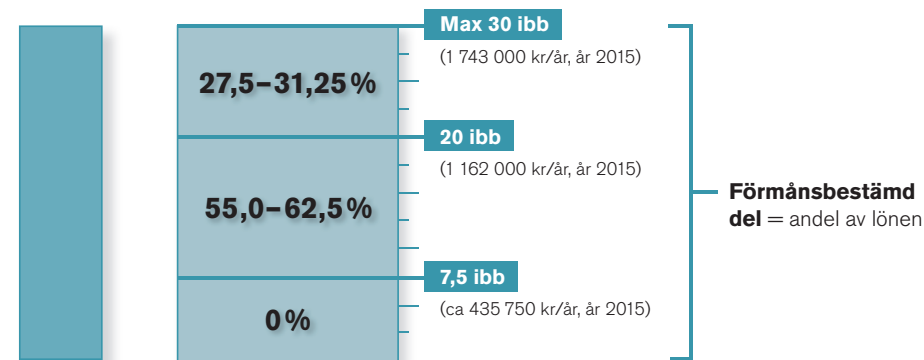
INKOMST-BASBELOPP (ibb)	ÅRSINKOMST	MOTSVARANDE MÅNADSINKOMST
7,5	435 750 kr	36 313 kr
20	1 162 000 kr	96 833 kr
30	1 743 000 kr	145 250 kr

¹ Här avses arbetsgivare som är anslutna till arbetsgivarorganisationen Pacta.

² Vid sjukersättning sker beräkning utifrån inkomsterna åren före sjukersättningen. Om du har sjukersättning i någon grad före 2006, går du på tidigare pensionsavtal PFA eller PA-KL.

KAP-KL

– för dig född 1985 eller tidigare³

Avgiftsbestämd del

= 4,5% av inkomsten avsätts i premie (född 1947 och senare)

KAP-KL innehåller en avgiftsbestämd del och en förmånsbestämd del.

om du fortsätter din anställning efter att du har fyllt 67 år.

Avgiftsbestämd del

Med avgiftsbestämd del menas att arbetsgivaren betalar ett belopp på 4,5 procent av din årsinkomst till din framtida pension. Det betalas på hela din årsinkomst upp till 1 743 000 kr (30 inkomstbasbelopp). Du får själv välja hur beloppet ska placeras.

Du tjänar in din avgiftsbestämda pension mellan 21–67 års ålder eller längre

Du väljer försäkringsgivare

Med försäkringsgivare menas de försäkringsbolag och banker som är med som valbara alternativ i KAP-KL. Du kan välja att placera beloppet i en traditionell tjänstepensionsförsäkring eller i en fondförsäkring. Arbetsgivaren betalar in beloppet i mars varje år.

Pensionens storlek beror bland annat på hur mycket som sätts av under ditt arbetsliv, hur sparandet utvecklas och

³ Även om du är född 1985 eller tidigare kan du omfattas av AKAP-KL om du och arbetsgivaren har kommit överens om det eller om du är anställd hos en privat arbetsgivare som tillämpar avtalet för alla anställda. Om du har sjukersättning i någon grad före 2006, se fotnot 2.

försäkringsgivarens avgifter. Försäkringsgivarnas avgifter varierar men får inte överstiga en viss nivå.

Du kan när som helst under året anmäla att du vill byta försäkringsgivare för framtida inbetalningar. Det finns också möjlighet att flytta tidigare sparad kapital till annan försäkringsgivare.

De valbara försäkringsgivarna hittar du hos valcentralerna; www.pensionsvalet.se eller www.valcentralen.se. Där kan du till exempel även jämföra bolagens avgifter och livslängdsantaganden.

Om du inte väljer

Om du inte gör något aktivt val av hur pengarna placeras sker inbetalning till KPA Pensions traditionella tjänstepensionsförsäkring med återbetalningsskydd. Du kan läsa mer om återbetalningsskydd under rubriken *Efterlevandeskydd*.

Uttag av avgiftsbestämd pension

Pensionen kan i regel tas ut från tidigast 55 års ålder och sker utifrån överenskomelse mellan dig och försäkringsgivaren.

Förmånsbestämd del

För årsinkomster över 435 750 kr (7,5 inkomstbasbelopp) finns en kompletterande förmånsbestämd pension som du tjänar in mellan 28–65 års ålder. Du är garanterad en viss procentandel av din slutlön. De viktiga åren är de nio sista åren innan du går i pension eller slutar din anställning. Ett genomsnitt av de fem

bästa årsinkomsterna räknas ut vilket innebär att deltidsår dessförinnan inte har någon avgörande betydelse.

Om din anställningstid hos sista arbetsgivaren är kortare än nio år, beräknas pensionen på inkomster de hela kalenderår du varit anställd. Oavsett hur länge du varit anställd ingår inte sista årets inkomst i underlaget, inte heller inkomsten året dessförinnan.

Andelarna

55 procent för inkomster i skiktet
435 750 kr – 1 162 000 kr
(7,5 – 20 inkomstbasbelopp)

27,5 procent i skiktet
1 162 000 kr – 1 743 000 kr
(20 – 30 inkomstbasbelopp)

Genom övergångsbestämmelser är andelen något högre för dig som är född 1946–1966. För att få full förmånsbestämd pension krävs 30 anställningsår i kommun/landsting fram till 65 års ålder. Om du inte får ihop 30 år får du pension i proportion till de anställningsår du har.

Förtida uttag

Du kan ta ut den förmånsbestämda delen från 61 års ålder och det är möjligt att ta ut den till vilken procentdel som helst. Eftersom pensionen betalas livet ut blir utbetalningen lite mindre per månad. Vid förtida uttag räknas pensionen som om du är kvar i anställningen fram till 65 års ålder.

Att tänka på vid deltid

Fler samtidiga deltidsanställningar under sista anställningsåren riskerar att ge sämre pension. Under rubriken *Förmånsbestämd del* kan du se vilka år som avses.

Detta beror på att varje arbetsgivare betalar tjänstepension utifrån den inkomst du har där. Konsekvensen blir att din pension blir lägre om du har fler samtidiga deltidsanställningar jämfört med om du har *en* heltidsanställning med en årsinkomst över 435 750 kr (som motsvarar en månadsinkomst över 36 313 kr).

Efterlevandeskydd

Om du avlider under en anställning du ingått före 67 års ålder betalas efterlevandepension till din familj. I vissa fall kan sambo räknas som efterlevande.

I den avgiftsbestämda delen kan du dessutom själv avgöra om du vill ha ett återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att intjänat kapital går till efterlevande om du avlider.

Du har möjlighet att välja bort återbetalningsskyddet. Om du avlider och inte har återbetalningsskydd går istället kapitalet till andra sparare i samma årskull. På samma sätt får du del av andra sparares kapital som avlider före dig och som är födda samma år som du.

Att inte ha ett återbetalningsskydd ger således en högre pension, men inget av det sparade kapitalet till efterlevande.

Anställd i räddningstjänsten?

Du som arbetat 30 år inom räddningstjänsten, varav minst 25 år i utryckningsstyrka, har rätt till särskild avtalspension från 58 års ålder. En förutsättning är att du vid avgången huvudsakligen tjänstgör i utryckningsstyrka.

Särskild avtalspension

Du och din arbetsgivare kan komma överens om särskild avtalspension, antingen på deltid eller på heltid. Det är dock inte någon rättighet och vid sådan överenskommelse styr du och arbetsgivaren över innehållet.

Chans till bättre pension

Genom övergångsbestämmelser finns ett par garantiregler du bör känna till.

Alternativberäkning

Fram till och med den 31 december 2016 finns övergångsregler som innebär att man kan räkna den förmånsbestämda pensionen antingen genom huvudregel eller genom så kallad alternativ beräkning. Om du har en årsinkomst över 435 750 kr (7,5 inkomstbasbelopp) och börjar ta ut pensionen före årsskiftet 2016/17 bör du ansöka om alternativ beräkning hos din arbetsgivare för att se om den beräkningen ger högre pension.

Värdesäkring av tidigare intjänad pension

Har du arbetat inom kommun/landsting någon gång före 1998, men inte över årsskiftet 1997/98? Har du fått en ny sådan anställning efter det? I så fall ska du meddela din arbetsgivare om detta när du ansöker om pension. Då kan nämligen tidigare intjänad pension eventuellt värdesäkras genom uppräknig med prisbasbeloppet.

AKAP-KL i stället för KAP-KL?

Du som är född 1985 eller tidigare och har KAP-KL kan komma överens med arbetsgivaren om AKAP-KL. Förutsättningen är att du har en överenskommen fast kontant månadslön som överstiger 36 313 kr (7,5 inkomstbasbelopp 2015).

AKAP-KL är ett helt avgiftsbestämt system vilket innebär att du själv kan placera de belopp arbetsgivaren sätter av till din pension. Pensionens storlek beror på hur placeringarna utvecklas.

KAP-KL, däremot, ger dig en garanti där du får en viss del av din inkomst i pension för inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp.

Det är mycket att tänka på om du överväger ett byte från KAP-KL till AKAP-KL. De centrala arbetsgivar- och arbetstagarparterna⁴ har gemensamt tagit fram en fördjupad information om vad det innebär. Den informationen kan du få genom din fackliga organisation.

Innan en överenskommelse om byte till AKAP-KL nås, ska din fackliga organisation informeras av arbetsgivaren. Din fackliga organisation kan inom viss tid begära överläggning med arbetsgivaren och eventuellt även begära yttrande från Pensionsnämnden⁵. Nämnden kan ge viss vägledning, men yttrandet är inte bindande. Du har alltid rätt att avböja ett erbjudande om byte till AKAP-KL.

Om det blir aktuellt med byte till AKAP-KL bör du så snart som möjligt kontakta din fackliga organisation.

Vill du veta mer
eller har frågor kring
ditt tjänstepensionsavtal
kan du alltid kontakta
din fackliga
organisation.

⁴ Med centrala parter avses på arbetsgivar sidan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Pacta samt på arbetstagar sidan Svenska Kommunalarbetareförbundet, OFRs förbundsområden Allmän kommunal verksamhet, Hälso- och sjukvård samt Läkare jämte i förbundsområdena ingående organisationer, Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd samt AkademikerAlliansen och till AkademikerAlliansen anslutna riksorganisationer.

⁵ Pensionsnämnden består av representanter för både arbetsgivarorganisationen och de centrala fackliga organisationerna.

AKAP-KL

Information om tjänstepensions- avtalet

För dig som
är född 1986
eller senare och
är anställd i
kommun och
landsting

Bra och trygga arbetsvillkor för dig som arbetar inom offentlig sektor

Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR) är en uppdragsstyrd förhandlingsorganisation för 14 fackförbund inom offentlig sektor. Tillsammans med förbunden arbetar vi för att du som medlem ska ha bra och trygga arbetsvillkor.

Inom OFR samarbetar medlemsförbunden i gemensamma frågor samtidigt som de behåller en stark självständighet.

På uppdrag av och tillsammans med OFRs kommunala förbundsområden förhandlar vi fram de tjänstepensionsavtal som beskrivs i den här broschyren.

OFRs förbundsområden inom kommunala sektorn är Allmän kommunal verksamhet, Hälso- och sjukvård samt Läkare jämte i förbundsområdena ingående organisationer, Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd.

De förbund som berörs av tjänstepensionsavtalen:

Lärarförbundet

www.lararforbundet.se

www.vision.se

www.vardforbundet.se

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

www.lr.se

Akademikerförbundet SSR

www.akademssr.se

www.slff.se

ledarna
SVERIGES CHEFSORGANISATION

www.ledarna.se

www.fysioterapeuterna.se

Teaterförbundet
för scen och film

www.teaterforbundet.se

OFR | Offentliganställdas
Förhandlingsråd

www.ofr.se

Din framtida pension

Tjänstepensionen är den del av pensionen som din arbetsgivare betalar in åt dig och har stor betydelse för din framtida ekonomi.

I den här skriften kan du ta del av innehållet i din kollektivavtalade tjänstepension. Informationen har tagits fram av OFR i samarbete med de kommunala medlemsförbunden.

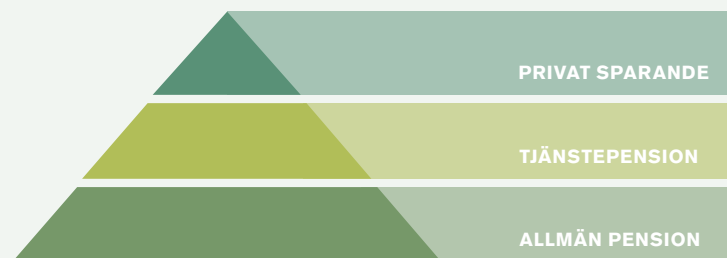
Har du frågor om ditt tjänstepensionsavtal som du inte får svar på här, kan du alltid kontakta din fackliga organisation.

FAKTA OM DIN PENSION

Det finns två tjänstepensionsavtal för kommun- och landstingsanställda; KAP-KL (KollektivAvtalad Pension) och AKAP-KL (Avgiftsbestämd KollektivAvtalad Pension). Även vissa privata arbetsgivare har valt att erbjuda samma avtal.¹

KAP-KL gäller som huvudregel dig som är född 1985 och tidigare² och AKAP-KL för dig som är född 1986 och senare.

Utöver din tjänstepension har du allmän pension enligt lag. Den allmänna pensionen får du på inkomster upp till 435 750 kr per år (7,5 inkomstbasbelopp, 2015). Tjänstepensionen kompletterar den allmänna pensionen men ger dig också pension på högre inkomster som du inte får allmän pension för. Med högre inkomster menas belopp över 435 750 kr.

Det är inkomster som till exempel fast lön, semesterlön och semesterersättning, ersättning för fyllnadstids- och övertidsarbete, tillägg för obekvämt arbetstid, jour- och beredskapsersättning och fasta lönetillägg som är grund för tjänstepension. Lönebortfallet vid sjukdom och föräldraledighet ger dig också tjänstepension, liksom lönebortfall vid fackliga förtroendeuppdrag under vissa förutsättningar.

Bra att veta om inkomstbasbeloppet (2015 års nivåer)

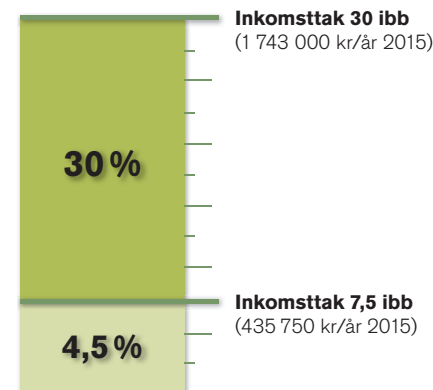
INKOMST-BASBELOPP (ibb)	ÅRSINKOMST	MOTSVARANDE MÅNADSINKOMST
7,5	435 750 kr	36 313 kr
20	1 162 000 kr	96 833 kr
30	1 743 000 kr	145 250 kr

¹ Här avses arbetsgivare som är anslutna till arbetsgivarorganisationen Pacta.

² Vid sjukersättning sker beräkning utifrån inkomsterna åren före sjukersättningen. Om du har sjukersättning i någon grad före 2006, går du på tidigare pensionsavtal PFA eller PA-KL.

AKAP-KL

– för dig född 1986 eller senare³

AKAP-KL är ett helt avgiftsbestämt pensionsavtal. Med avgiftsbestämt menas att arbetsgivaren betalar ett belopp till din framtida pension som du själv får välja placering för. Du börjar tjäna in till din pension från din första anställningsdag så länge som du är anställd. Om du tillträder en ny anställning efter 67 års ålder behöver du dock komma överens med arbetsgivaren om att omfattas av AKAP-KL.

Din arbetsgivare betalar 4,5 procent av din årsinkomst upp till 435 750 kr (7,5 inkomstbasbelopp) och 30 procent på årsinkomster mellan 435 750 kr–1 743 000 kr (7,5–30 inkomstbasbelopp). Du och arbetsgivaren kan komma överens om högre avsättningar.

Du väljer försäkringsgivare

Med försäkringsgivare menas de försäkringsbolag och banker som är med som valbara alternativ i AKAP-KL. Du kan välja att placera beloppet i en traditionell tjänstepensionsförsäkring eller i en fondförsäkring. Arbetsgivaren betalar in beloppet i mars varje år.

Din framtida pension beror bland annat på hur mycket som sätts av under ditt arbetsliv, hur sparandet utvecklas och försäkringsgivarens avgifter. Försäkringsgivarens avgifter varierar men får inte överstiga en viss nivå.

Du kan när som helst under året anmäla att du vill byta försäkringsgivare för framtida inbetalningar. Det finns också möjlighet att flytta tidigare sparat kapital till annan försäkringsgivare.

De valbara försäkringsgivarna hittar du hos valcentralerna: www.pensionsvalet.se eller www.valcentralen.se. Där kan du till exempel även jämföra bolagens avgifter och livslängdsantaganden.

Om du inte väljer

Om du inte själv gör något aktivt val av hur pengarna placeras sker inbetalning till KPA Pensions traditionella

³ Även om du är född 1985 eller tidigare kan du omfattas av AKAP-KL om du och arbetsgivaren har kommit överens om det eller om du är anställd hos en privat arbetsgivare som tillämpar avtalet för alla anställda.

tjänstepensionsförsäkring med återbetalningsskydd. Du kan läsa mer om återbetalningsskydd under rubriken *Efterlevandeskydd*.

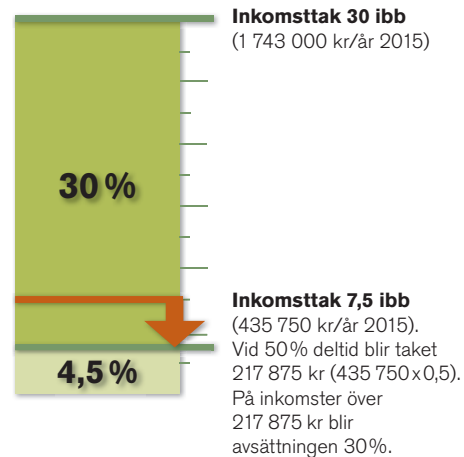
Uttag av pension

Pensionen kan i regel tas ut från tidigast 55 års ålder och sker utifrån överenskommelse mellan dig och försäkringsgivaren. Om inget annat bestäms sker utbetalningen månadsvis och livsvarigt.

Att tänka på vid deltid

Om du har fler samtidiga deltidsarbeten betalar varje arbetsgivare tjänstepension utifrån den inkomst du har i respektive anställning. Konsekvensen blir att din pension blir lägre jämfört med om du har

.....
AKAP-KL – fler samtidiga deltidar – möjlighet till överenskommelse med arbetsgivaren⁴

en heltidsanställning med en årsinkomst över 435 750 kr (motsvarar en månadsinkomst över 36 313 kr).

Problemet går att lösa genom att räkna pensionen i proportion till selsättningsgraden. Du kommer då åt den högre pensionsavsättningen på 30 procent vid en lägre inkomstnivå. Förutsättningen är att anställningarna har nära samband och är av intresse för arbetsgivarnas verksamhet samt att du och arbetsgivarna kommer överens om en sådan lösning. Minst en anställning ska vara inom kommun/landsting.

Efterlevandeskydd

Om du avlider under anställningen kan efterlevandepension bli aktuell till din familj. I vissa fall kan sambo räknas som efterlevande.

Därutöver har du möjlighet att själv bestämma om du vill ha återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att intjänat kapital går till efterlevande om du avlider.

Du har också möjlighet att välja bort återbetalningsskyddet. Om du avlider och inte har återbetalningsskydd går istället kapitalet till andra sparare i samma årskull. På samma sätt får du del av andra sparares kapital som avlider före dig och som är födda samma år som du.

Att inte ha ett återbetalningsskydd ger således en högre pension, men inget av det sparade kapitalet till efterlevande.

Vill du veta mer
eller har frågor kring
ditt tjänstepensionsavtal
kan du alltid kontakta
din fackliga
organisation.

⁴⁾ Observera att det endast är en lösning för tjänstepensionen. Flera samtidiga deltidsanställningar kan fortsätta ge negativa konsekvenser vid sjukdom och föräldradröghet jämfört med om du är heltidsanställd hos en arbetsgivare.